

Handläggare: Christina Grönberg
Telefon: 08-508 25 904

Till
Socialnämnden

Remissvar av departementspromemorian: En mer samlad myndighetsstruktur inom folkhälsoområdet (DS 2012:49)

Härmed överlämnas remissvar (DS 2012:49) från Socialförvaltningen.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Promemorian föreslår att en ny myndighet för folkhälsofrågor, Institutet för folkhälsa bildas den 1 januari 2014 genom att de verksamheter som Statens Folkhälsoinstitut (FHI) och Smittskyddsinstitutet (SMI) ansvarar för idag övergår till den nya myndigheten. Även Socialstyrelsens arbete med folk- och miljöhälsoinventering, miljömålsarbete samt hälsoskydd förslås ingå i den nya myndigheten.

Förvaltningen anser att det är positivt med en myndighetssammanslagning som har goda förutsättningar att effektivisera och skapa en mer kunskapsbaserad styrning inom folkhälsoområdet. Att myndigheten delvis kommer lokaliseras i Stockholm är en fördel för ett givande kunskaps- och erfarenhetsutbyte emellan myndigheten och Stockholms stad.

Ärendets beredning

Socialförvaltningen, Stockholms stad har på uppdrag av stadens socialrotel besvarat Socialdepartementets remiss (DS 2012:49) *En mer samlad myndighetsstruktur inom folkhälsoområdet*. Då remisstiden var alltför kort för ett vanligt remissförfarande har socialförvaltningen ombetts skriva ett kontorsyttrande. Kontorsyttrandet har utformats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Bakgrund

Att inordna såväl smittskydd som annat folkhälsoarbete inom en organisation lyftes fram i Smittskyddsutredningen: *Ett effektivare smittskydd* (SOU 2009:55). Utredningen tog intryck av andra länder och menade att det finns fördelar med en bredare bas av kompetenser och att nyttja samt integrera i smittskyddsfrågorna, för ett mer samlat folkhälsoarbete. Utredaren framförde den bedömningen i betänkandet men lämnade inget förslag på liknande struktur i Sverige, då den frågan låg utanför uppdraget. Regeringen tog då inte ställning till utredningens tankar kring en bred samlad folkhälsomyndighet.

Statens vård- och omsorgsutredning överlämnades den 15 maj 2012 slutbetänkandet: *Gör det enklare!* (SOU 2012:33). Utredningens uppgift var att utröna hur staten, genom sina myndigheter, kan verka för ett effektivt och långsiktigt hållbart vård- och omsorgssystem, bland annat med fokus på förebyggande insatser i syfte att främja hälsa och minska framtida vårdbehov. Arbetet med att utveckla myndighetsstrukturen har påbörjats. I ett första steg har en särskild utredare fått regeringens uppdrag att förbereda bildandet av en tillsynsmyndighet för hälso- och sjukvård samt socialtjänst (dir 2012:67). Steg två är en ombildning av Apotekens Service AB till myndighet för infrastrukturfrågor inom vård- och apoteksområdena (DS 2012:21). Promemorian för detta remissvar är steg tre i utvecklingen av myndighetsstrukturen. Därefter kan ett fjärde steg bli aktuellt med ytterligare organisationsförändringar.

Ärendet

Promemorian föreslår att en ny myndighet för folkhälsofrågor, Institutet för folkhälsa bildas den 1 januari 2014 genom att de verksamheter som Statens Folkhälsoinstitut (FHI) och Smittskyddsinstitutet (SMI) ansvarar för idag övergår till den nya myndigheten. Även Socialstyrelsens arbete med folk- och miljöhälsorapportering, miljömålsarbete samt hälsoskydd förslås ingå i den nya

myndigheten. Sammanslagningens syfte är att förbättra förutsättningarna för ett mer effektivt och kunskapsbaserat arbete inom folkhälsoområdet.

Enligt förslaget finns fyra tydliga fördelar med en sammanslagning av myndigheterna. Den första handlar om att kunna arbeta med folkhälsofrågorna ur ett helhetsperspektiv vilket skulle ge förutsättningar för ett mer folkhälsoinriktat smittskyddsarbete. För det andra kan samordning och framtagande av kunskapsstöd förbättras inom det komplexa folkhälsoområdet. Att på ett bestående sätt främja hälsa och förebygga sjukdom förutsätter nämligen ett systematiskt kunskapsbaserat och långsiktigt arbete. För det tredje kan en samlad myndighet ha bättre förutsättningar att sprida och implementera kunskap och metoder för att få praktiskt genomslag. Det fjärde skälet som förslaget nämner är att Sverige skulle kunna få ett effektivare EU- och internationellt samarbete genom en sammanslagning av myndigheterna. Det handlar om att använda de samlade resurserna för ett internationellt erfarenhetsutbyte på ett optimalt sätt.

Enligt förslaget ska omorganisationen genomföras utan förändringar av det ansvar som myndigheterna har idag. Uppdragen som Statens Folkhälsoinstitut (FHI) och Smittskyddsinstitutet (SMI) har nu ska därmed förbli desamma. Inledningsvis ska inte heller någon omprioritering av folkhälsoarbetets olika delar ske, däremot är det viktigt att skapa en organisation som är flexibel för att anpassas till utmaningar i linje med samhällsutvecklingen. Myndigheten ska anslutas till Statens servicecenter som är ett samordnat administrativt stöd till statliga myndigheter. Syftet med servicecentret är en effektiv administration. Förändringen kan leda till viss arbetsbrist bland ren administrativ personal på myndigheterna.

Myndigheterna FHI och SMI är idag enrådsmyndigheter, den ledningsordningen föreslås också till den nya myndigheten. Det innebär att myndighetschefen ansvarar för verksamheten inför regeringen. Den nya myndigheten föreslås bedriva verksamhet både i Östersund och i Stockholm. Namnet på myndigheten är enligt förslaget: Institutet för folkhälsa. Eftersom smittskydd ingår i begreppet folkhälsa behöver inte det uttryckas i namnet. Finansieringen av myndigheten kommer att ske på samma sätt som idag, genom anslag samt bidrag.

Sammanslagningen förväntas ge samordningsvinster och förbättrat kompetensutnyttjande och därigenom ökad kvalitet och effektivitet. En preliminär bedömning är att omorganisationen på kort sikt varken kommer leda till besparingar eller ökade kostnader. På lång sikt kan det finnas möjlighet till effektiviseringar. Planen är att en proposition överlämnas senast i mars 2013 för att nya myndigheten sedan kan inleda sin verksamhet den 1 januari 2014.

Avslutningsvis lyfter promemorian möjligheter till ytterligare steg för att utveckla myndighetsstrukturen i framtiden. Det kan finnas anledning att inrätta en myndighet för all tillsyn, det behövs dock ytterligare konsekvensanalyser av en ökad samordning för tillsyn.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att det är positivt med en myndighetssammanslagning som har goda förutsättningar att effektivisera och skapa en mer kunskapsbaserad styrning inom folkhälsoområdet. Förvaltningen menar precis som förslaget anger, att det är viktigt med ett integrerat perspektiv på folkhälsoarbetet för att undvika gränssnitt emellan olika myndigheter och för att skapa en bättre helhetssyn inom området. En sammanhållen myndighet torde också kunna hålla en vassare spetskompetens för att utveckla kunskapsläget och arbeta mer systematiskt i samverkan med forskning och utveckling. I nästa steg kan förmodligen en sammanhållande myndighet också (som promemorian anger) ha resurser att effektivare implementera ny kunskap och verksamma metoder på regional- och lokal nivå. Förvaltningen har också en förhoppning om att det inom en sammanhållen myndighet finns goda förutsättningar att sprida nya metoder på nationell nivå samt förvalta dessa. Förvaltningen är viktig för att metoder och arbetssätt ska kunna vidmakthållas över tid. Enligt förvaltningen är det också positivt att det finns en ambition om att utveckla EU- och internationellt samarbete för en god kunskapsutveckling. Förvaltningen håller också med om att förutsättningarna för givande internationellt samarbete borde öka i en sammanslagen myndighet.

Att myndigheten delvis kommer lokaliseras i Stockholm är en fördel för ett givande kunskaps- och erfarenhetsutbyte emellan myndigheten och Stockholms stad. Ett kortare fysiskt avstånd bidrar till fler ytor för möten och tätare kontakter.

Ur ett kommunalt perspektiv kan det vara gynnsamt att exempelvis vaccinationsprogram som bland annat utförs av elevhälsan och frågor kring smittspridning finns inom en sammanhållande myndighet. Arbetet inom exempelvis ungdomsmottagningar mot sexuellt överförbara sjukdomar som klamydia, HIV och olika former av hepatit kan då kopplas till andra folkhälsofrågor som exempelvis riskkonsumtion av alkohol samt användandet av droger. Även inom äldreomsorgen finns arbetssätt som ska förhindra smittor exempelvis av läkemedelsresistenta bakterier (MRSA) och som kan relateras till annat folkhälsoarbete för målgruppen.

En möjlig farhåga är att myndigheten kommer hantera ett stort antal områden och att det på sikt skulle kunna ske en omprioritering samt utarmning av vissa områden. Ett exempel skulle kunna vara att folkhälsofrågorna får en mer undanskymd plats i förhållande till områden närmare hälso- och sjukvården. För att möta den farhågan är det viktigt att det finns en löpande dialog med regional- och lokal nivå kring behov och önskemål. Det är också viktigt att myndigheten styr verksamheten utifrån den allmänna samhällsutvecklingen för att möta framtida utmaningar på ett adekvat sätt.

Avslutningsvis anser förvaltningen att den föreslagna stegvisa förändringen av myndighetsstrukturen är klok eftersom det krävs djupare analyser innan alltför omfattande förändringar genomförs såsom exempelvis en myndighet för all tillsyn.